

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 17. julija 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 82.

O obrestni meri bančnih zavodov.

Zveza denarnih zavodov v naši državi je imela v začetku tekočega meseca kongres v Beogradu, na katerem se je bavila z raznimi za denarne zavode aktualnimi vprašanji. Razpravljalo se je tudi o vprašanju obrestne mere in sklenilo, da za ureditev tega vprašanja zdaj še niso dan potrebni predpogoji.

Oziraje se na to resolucijo, priobčuje beograjska »Politika« o tem vprašanju daljši članek, ki bo brez dvoma zanimal tudi naše gospodarstvo, ki je v veliki meri zainteresirano na obrestni meri.

Predstavniki naših bank so se te dni sestali v Beogradu. Pričakovalo se je, da bodo pri tem sestanku dobili gospodarski krogi smer za presojo bodočnosti obrestne mere in da se bodo na tem sestanku pod pritiskom današnjih splošnih prilik ustvarili temelji za novo kreditno politiko naših privatnih bank, ki naj bi bila v skladu z eminentnimi interesi našega gospodarstva in šla vstric z velikimi uradnimi prizadevanji za izboljšanje materijalnega blagostanja naroda in države. Temu pričakovanju so dali povod sami bančniki. Tako je neki beograjski odlični bančnik izjavil novinarjem: »Naša današnja konferenca je epohalnega pomena za narodno gospodarstvo in za bodoči razvoj našega domačega bankarstva.«

Bilo je torej do cela upravičeno pričakovanje, da se bodo javnost in predvsem gospodarski krogi iz poka te konference uverili, da so se denarni zavodi odločili, da se priključijo sistematskim prizadevanjem po ureditvi obrestne mere po vzgledu Narodne banke in drugih kreditnih ustanov. Od takega sestanka bi se v današnjih prilikah moglo v prvi vrsti pričakovati, da se bo bavil z ureditvijo važnega vprašanja obrestne mere, ki spada med najaktuelnejše probleme našega gospodarstva. Ako pa se delo konference ocenjuje po objavljeni resoluciji in po vesteh, ki so v zvezi s konferenco prišle v javnost, se mora priznati, da so se bančniki ognili, da bi s konkretnimi odredbami uredili vprašanje obrestne mere, in pustili gospodarske kroge v tem pogledu na milost in nemilost v negotovi bodočnosti.

Ali bi ne bilo prav, da bi naši bančniki bolje razumeli resnost današnjih prilik in poslali apel širom naše države, da življenski interesi našega gospodarstva imperativno zahtevajo, da si vse kreditne ustanove z vsemi sredstvi prizadevajo, da uredijo obrestno mero za kredite?

Čudno je, da oni, koji vodijo naše domače denarstvo, še ne razumejo dovolj niti položaja, v katerem se nahaja naše gospodarstvo, niti potrebe, da z lastno inicijativo in skupno akcijo bank gredo v smeri ureditve obrestni za kredite. Od vseh strani se zahteva od denarnih zavodov, da uredijo obrestno mero in s tem omogočijo gospodarski razvoj države, ki je sedaj nemogoč vsled nepovoljnih pogojev za kredite. Kaže s prstom na velike vsote razpoložljivega neplasiiranega kapitala, ki je gospodarstvo neizkoriščen v raznih pogledih. Ugotavlja se, da so denarni zavodi dolžni, kjerkoli je le mogoče, te mrtve kapitalne vneste v gospodarstvo in priznati komitentom nižjo obrestno mero. Matematično je dokazano, da

izgubljajo naši denarni zavodi velike vsote, ker ne plasirajo vse gotovine, katero obrestujejo. Te izgube bi se mogle zmanjšati samo z razširjenimi kreditnimi posli in tako kompenzirati. Pričakuje se od večine denarnih zavodov, da si bodo osvojili stališče Narodne banke, Poštne hranilnice, Državne hipotekarne banke in posameznih večjih privatnih bank, ki so uvidele, da se more nezaposlenost kapitala odpraviti samo s poživljenjem kreditnih poslov po ugodnejših pogojih. Poizkuša se denarne zavode prepričati, da imamo tudi pri nas pogoje za veliko ponudbo kreditov, da pa teh ponudb ne moremo izrabiti, dokler ne bo obrestna mera primernejša. Vse to je znano vodilnim krogom naših bančnikov. Spričo tega se je upravičeno pričakovalo, da bo kongres to vprašanje pojasnil in rešil. Žal, se je sprejela samo resolucija, ki ničesar ne pojasnjuje, še manj pa rešuje velik problem naše visoke obrestne mere.

V tej resoluciji bank se odgovornost za visoke obresti vali na državo. Država je kriva visokih obrestih, ker na eni strani favorizira državne in poldržavne ustanove, na drugi strani pa v svoji davčni politiki ni poznala mej za davčna merila in obremenila delniške družbe vsekakor pretirano. Resolucija naših bančnikov gre torej za to, da dokaže, da znižanje obrestih za kredite ni niti najmanj odvisno od dobre volje bank. Država naj samo ukine ugodnosti pooblaščenim bankam in naj privatnim bankam dovoli ugodnosti v davčnem in taksnem oziru, in vprašanje dovoljne obrestne mere bo v naši srečni državi takoj rešeno. Čeprav so take resolucije jako razumljive, vendar se jih težko razume v sedanjih resnih časih, v časih, v katerih se od privatne inicijative zahteva, naj se istoveti z uradnimi prizadevanji v korist vsestranskega razvoja naše velike, edinstvene države. Ako bi po tem načinu ščitile svoje interese tudi ostale gospodarske panoge in ostali družabni sloji, bi naša država mogla komodno ostati brez vsakih davčnih dohodkov.

Razumljivo je, da denarnim zavodom ni prav, da imajo poleg sebe posamezne pooblaščenice kreditne ustanove. Njihovi napori, da se ukinejo ugodnosti uradnim in poluradnim bančnim zavodom, dokazujejo pravilno razumevanje profesionalnih interesov, čeprav bi taka ukinitve v prvi vrsti težko prizadela vse one gospodarje, ki imajo cenene kredite pri teh zavodih. Toda to vprašanje ugodnosti obravnavajo naši bančniki preveč enostransko, upoštevaje pri tem ozko stanovsko stališče. Denarni zavodi so v razmerju napram ostalim gospodarskim panogam predstavljali v naši državi vedno ugodnostno vrsto zavodov. Denarni zavodi so bili v naši državi gotovo edine ustanove, ki so brez izjeme mogle neovirano zaslužiti kosmatih 100, 200, 300 in 400 odstotkov. Ako se denar obrestuje po 6 odstotkov, a se posoja po 10 odstotkov in 12 odstotkov, gre vendar za poslovanje s 100% kosmatim zaslužkom. Ako pa se denar posoja še na višje obresti, gre za zaslužek 200 odstotkov in še več. To so bili morda edini razlogi, ki so dali povod za zahtevo posameznikov, naj se porabi zakonite drakonske odredbe proti visoki obrestni meri bank. Res se

prav težko razume, da bi se malega in šibkega gospodarja moglo po zakonu preganjati vsled visokih cen, dočim se pušča v miru najmočnejše institucije, da obratujejo z nedovoljenim kosmatim dobičkom 200%, 300% in še več. Denar je gotova vrsta blaga, ki se kupuje in prodaja na denarnem trgu. Ako kdo kupi stvar za 100 Din in je prodal za 200 Din, mora takega trgovca ves s vet z mirnim srcem poglasiti za navijalca cen, oderuha. Če pa denarni zavod plača svojemu vložniku 5%, a od dolžnika pa zahteva 10%, se smatra, da gre celo za velikodušnost. Ali denarni zavodi ne uvidijo, da njihov način svobodnega neoviranega poslovanja s krediti s poljubno visokimi obrestmi predstavlja res ugodnost prvega reda?

Naša država in ž njo celotno gospodarstvo jako potrebuje kapitala in pri nas se kapital, bodisi domač, bodisi tuj, mora pospešiti z vsemi mogočimi sredstvi. Ali pobuda za to favoriziranje je upravičena samo v prepričanju, da je kapital eno izmed ustvarjajočih sredstev produkcije.

Če so pogoji za pribavljanje kapitala na drugem tržišču, gre za anomalijo, za katero je nekdo odgovoren. Kakor se omogočuje prodaja blaga z znižanjem cen, tako se morejo tudi kreditni posli razvijati samo, ako so obresti za posojila dovoljne. Visoke obresti se običajno po norm. režimu valutne vrednosti smatrajo kot znak progressa, pri nas pa značijo oviro našega gospodarskega razvoja. In to samo zato, ker bančniki niso voljni, da prično svobodno z zniževanjem obrestih, ampak hočejo še nadalje izgubljati velike vsote na obrestih za neplasiirane kapitalne tudi za ceno vedno manjšega kreditn. poslovanja. Pri teh razmerah so banke prisiljene v visokih obrestih zahtevati kompenzacijo za nastale izgube. Položaj bi se v temelje izpremenil, ako bi se vzroki za visoke obresti ne bi iskali tam, kjer jih ni. temveč bi banke v lastnem interesu znižale obresti za posojila. Samo na ta način bodo mogle okrepiti plačilno zmožnost svojih dolžnikov in istočasno pospeševati razvoj gospodarstva v naši državi.

* * *

Davčne in taksne olajšave za hotelsko industrijo.

Nj. Vel. kralj je na predlog ministra financ in ministra trgovine in industrije ter po zaslišanju g. predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o davčnih in taksnih olajšavah za hotelsko industrijo. Zakon pravi:

§ 1. Za pospeševanje turizma se dovolijo hotelski industriji v kopališčih ter v klimatskih in turističnih krajih začasne olajšave v obsegu in pod pogoji tega zakona.

§ 2. Začasne olajšave veljajo za hotele, restavracije, penzije in gostilnice. Ti obrati so deležni pod pogoji § 5 teh-le olajšav:

1. Neposredni davek od dohodka podjetja (stečevina) se bo odmerjal tako, da se davčna osnova po določbah zakona o neposrednih davkih v letih 1931, 1932, 1933, 1934 in 1935 zmanjša za 40%, v nadaljnjih 5 davčnih letih za 30% ter v nadaljnjih 5 letih za 20%.

2. Neposredni davek od dobička javnemu polaganju računov obveznih podjetij (družbeni davek), se bo odmerjal na podlagi, zmanjšani kot pod 1, tako da v primeru pomanjkanja osnovnice ne bo treba plačati zakonski minimalni davek po § 68-2 zakona o neposrednih davkih.

3. Taks in pristojbin so oproščene godbe, vstopnice za zabave, koncerte, razstave in predstave, ki se prirejajo po hotelih, restavracijah in penzijah.

4. Takse za dolgoročne pogodbe o zakupu se ne bodo plačevale po zakupni dobi, temveč le vsakoletno naprej.

§ 3. Za obrate v novozgrajenih stavbah v roku treh let po uveljavljenju tega zakona, ki razpolagajo najmanj z glavnico od 500 tisoč do 2 milijona Din in ki izpolnjujejo ostale pogoje tega zakona, se zmanjša davčna osnova v teku prve petletne dobe za nadaljnjih 20%, v drugi petletni dobi za nadaljnjih 15% in v tretji petletni dobi za nadaljnjih 10%.

Za obrate v novih stavbah, zgrajenih v istem roku ter s kapitalom od

2 do 5 milijonov Din, se zmanjšajo odstotki, navedeni v prejšnjem odstavku, za nadaljnjih 10% (poemov).

Če razpolagajo s kapitalom nad 5 milijonov Din, se znižajo ti odstotki za nadaljnjih 5% (poemov).

§ 4. Za čas trajanja olajšav §§ 2 in 3 se znižajo poleg znižanja davka še vsakovrstne doklade, ki se plačujejo na podlagi neposrednega državnega davka.

Davek na poslovni promet se bo plačeval na podlagi kopij računov ali na podlagi knjig o inkasu, ako se pokažejo davčnim oblastvom in so verodostojne. Inkasirani davek na poslovni promet se sme vračunati in izkazati v računih.

5. Olajšave §§ 2, 3 in 4 tega zakona se smejo dovoliti:

1. Ako so v § 2 navedeni obrati na podlagi potrjena pristojne banske uprave in pristojne davčne uprave neposredno v službi pospeševanja turizma ter čim večjem poseganju kopališč, klimatičnih in turističnih krajev in ako razpolagajo z vso potrebno moderno in higijensko ureditvijo (vodovod, moderna razsvetljava, družabni prostori, čiste in primerne sobe itd.).

2. Ako so stavbe, v katerih se nahajajo ti obrati, zgrajene kot nove po obstoječih gradbenih predpisih.

3. Ako so obstoječe stavbe adaptirane ali razširjene ali pa opremljene z ureditvijo v smislu točke 1 tega zakona, ako tudi sicer odgovarjajo obstoječim gradbenim predpisom in ako znašajo adaptacijski stroški najmanj eno tretjino vrednosti objektov brez pohištva ter neposredno pri adaptaciji.

Vsečasne olajšave se smejo na predlog hotelskega inspektorja pri banskih upravah ali na predlog ministrstva za trgovino in industrijo odvzeti, ako lastnik ali zakupnik obrata ne vodi na primerni višini, pravilno in čisto, in ako se ne ravna po določenih cenah in ako krši pogoje § 5, točka 1 tega zakona.

§ 7. Olajšave tega zakona veljajo tudi za Beograd in za mesta, kjer so

sedeži banskih uprav. Ako ta mesta niso klimatični in turistični kraji, veljajo olajšave samo za hotele, ki pa morajo izpolnjevati vse pogoje tega zakona ter imeti najmanj 40 sob.

Olajšave tega zakona veljajo nadalje za zdraviliške in letoviške domne, ako se njihovi dohodki uporabljajo izključno za ureditev tamošnjega kraja in za pospeševanje turizma.

§ 8. Olajšave po tem zakonu bo dovoljeval oziroma odzimal na podlagi vloženih in dokumentiranih prošenj po prejšnji izjavi ministrstva za trgovino in industrijo, oddelek za davke v ministrstvu financ. Prošnje je treba vlagati v roku 60 dni po otvoritvi obrata. Po prekoračitvi tega roka izgubi obrat pravico do olajšave za ves pretekli čas in za ono leto, v katerem je bila prošnja vložena.

§ 9. Podrobne določbe o izvršitvi tega zakona bosta podpisala minister financ in minister za trgovino in industrijo. Minister za socialno politiko in narodno zdravje bo določil kraje, ki jih je treba smatrati za kopališča, minister za trgovino in industrijo pa one, ki jih je treba smatrati za klimatske in turistične.

§ 10. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem razglasitve v »Službenih Novinah«.

KONKURZI

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo naslednjo okrožnico o otvorjenih in odpravljenih konkurzi, predkonkurzi in prisilnih poravnah izven konkurza za čas od 1. julija do 7. julija 1930.

A) OTVORJENI KONKURZI:¹⁾

Dravska banovina: »Poppaea«, F. Hahn & Co., Ljubljana.

Primorska banovina: Berić Lazar, Split; Petrošić Emil Vjekoslav, Split.

Dunavska banovina: Knebl Mihajl, Stanišić.

Vardarska banovina: Karagović - Ali-mović Afusa - Asana, Kičevo; Kontić Sima i Lukić Ilija, Retkocer.

Beograd, Zemun, Pančevo: Knežević Milan, Beograd, Zorina 82; Miletić Evgenija, Beograd, Rajičeva 7/I.; Rauman Edvard, pok. bivši član firme Milosavljević i Rauman, Beograd.

B) RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Dravska banovina: Mantinc Josip, Maribor; Požun Franc, Trbovlje-Loka; Neškudla Jaroslav, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Primorska banovina: »Parna pilana Sons i drug«, Hankumpanija-Vitez.

Drinska banovina: Adler i Operman, parna pilana i firma Aleksander Operman, Sarajvo; Demirović braća, Sarajevo.

Dunavska banovina: Kohn Adolf, Senta.

Beograd, Zemun, Senta: Djordjević Cvetko i sinovi, Beograd; Pešić Dušan i Brat, Beograd.

C) ODPRAVLJENI KONKURZI:²⁾

Savska banovina: »Nabavljajka zadruga državnih službenika«, Vrbovsko.

Drinska Banovina: Bračić Savo, Sr. Mitrovica; Jokanović Miloš, Arilj; Novitović J. Cvetko, Arilj; Prečić Lazar, Kamenica; Šimeunović Milosav, Miljko i Ilija, Požega.

Dunavska banovina: Andrejević Dimitrije, Vel. Bečkerek; Lamcer Simeon, Zabar.

Moravska banovina: Jeremić Jevrem, Kaludra; Lazarević Milovan, Gor. Sabanta; Milanović Radoš, Sirča; Milojković Vasilij, Niš; Minojlović Vojislav, Jagodina.

Vardarska banovina: Čadijević Djoša, Veles.

Beograd, Zemun, Pančevo: Radicević Milun, Beograd.

D) ODPRAVLJENI PREDKONKURZI:²⁾

Savska banovina: Altarc Jakob, Zagreb; Neuman M., Ivanič - grad.

¹⁾ Ostali podatki, n. pr. ledaj je ugotovitveni narok, katero sodišče je razglasilo konkurz (poravnavo), kdo je konkurni upravitelj, se izvedo v tajništvu društva.

²⁾ Vzrok, zakaj je bilo postopanje odpravljeno, se izve v tajništvu društva.

Občni zbor sreskega gremija trgovcev v Celju

V sredo, dne 15. julija t. l. se je vršil v mali dvorani Celjskega doma VII. redni letni občni zbor sreskega gremija trgovcev. Zbor je otvoril ob 9. uri dopoldne v odsotnosti gremijalnega načelnika podnačelnik g. Zidanšek, ki je toplo pozdravil vse navzoče. V svojem govoru se je spominjal v prošlem letu umrlih članov in je zbor počastil njih spomin s trikratnim »Slava«. Nato sta pozdravila zbor v imenu Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo predsednik gosp. Josip J. Kavčič in v imenu Zbornice za TOI tajnik g. dr. Ivan Pless.

Gremij. tajnik g. A. Veble je podal nato zelo obširno in izčrpno sestavljeno *tajniško poročilo* o glavnih akcijah, ki jih je izvedel gremij tekom prošlega poslovnega leta. Poročilo nudi prav lepo sliko o intenzivnem poslovanju gremija in o važnih funkcijah njegovega marljivega in spretnega tajništva. Iz zanimivega poročila bomo priobčili v prihodnji številki nekaj odstavkov, ki bodo prav gotovo zanimali tudi našo širšo javnost.

Poročilo tajništva je bilo z odobravanjem sprejeto.

Blagajniško poročilo je podal gremijalni tajnik g. Veble in izkazuje obračun, ki je bil zboru podrobno obrazložen, na dohodkih 174.494-09 dinarjev, na izdatkih pa 155.531-52 dinarjev, na blagajniškem saldu pa Din 18.963-57.

Računski preglednik g. Mastnak je poročal, da je knjige pregledal, jih našel vse v najlepšem redu in je predlagal zato, da se dá odboru absolutorij.

Proračun za leto 1930 izkazuje na izdatkih Din 106.016—, na dohodkih Din 105-963—.

O proračunu se je razvila živahnejša debata, katere so se udeležili gg.: Cvenkel, Cukala, Kavčič in drugi. — Gospod Vok predlaga, da se določi za Sekcijo hmeljarskih trgovcev v Žalcu Din 2.000—. Predlog je bil soglasno sprejet. — Gospod Zidar prosi, da se dá enaka podpora tudi

Splavarski zadrugi za popravo brega pri Zidanem mostu, kjer pristajajo splavarji. Predsedujoči izjavi po daljši debati o tem predmetu, da taka dela ne spadajo v delokrog gremija, in svetuje predlagatelju, naj napravi na Gremij vlogo, ki jo bo gremij s primernim priporočilom poslal potom Zveze in Zbornice za TOI hidrotehničnemu oddelku, v katerega kompetenco spada ta predmet.

Po zaključeni debati je bil proračun soglasno sprejet.

Tajnik g. Veble poroča nato, da je gremijalno načelstvo sklenilo, da se naj dá na dnevni red občnega zbora tudi vprašanje izstopa gremija iz Zveze trgovskih gremijev, in sicer radi tega, ker ni prišlo med Zvezo in gremijem do sporazuma glede višine zvezne doklade. O tem vprašanju se je razvila debata, tekom katere so ponovno govorili gg.: Zidanšek, Cvenkel, Cukala, in zlasti obširno in prepričevalno gg. Josip J. Kavčič in dr. Ivan Pless. *Občni zbor je po zaključeni debati soglasno sklenil, da izstopa iz Zveze ne odobrava in da ostane gremij še nadalje član Zveze.*

Po kratkem uvodnem poročilu tajnika g. Vebleta je g. dr. Pless obširneje poročal o akciji za uvedbo *obligatornega zavarovanja trgovcev* ter o glavnih načelih, ki so jih osvojili glede tega vprašanja delegati gremijev na anketah o načrtu novega obrtnega reda.

Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto.

Tajnik g. Veble je poročal še o akciji za *zgradbo gremijalnega doma*. Po njegovem poročilu je zbor izvolil ožji odbor, ki naj bi vodil akcijo do končne rešitve. V odbor so bili izvoljeni gg.: gremijalni načelnik Pilihi in podnačelnik Zidanšek, nadalje člani Cukala, Preac, Sulzer in ravnatelj dvorazredne trgovske šole Marinšek.

Ker ni bilo drugih predlogov, je predsedujoči zaključil zbor ob 13. uri.

Položaj mlinске industrije.

Jugoslovanska zveza mlinov v Zagrebu, ki je imela 6. t. m. svoj občni zbor, izvaja v svojem letnem poročilu med drugim sledeče: Problem jugoslov. mlinске industrije predstavlja *velik in kompliciran kompleks težkih vprašanj*, kakršna obstojajo ne le v Jugoslaviji, temveč tudi v drugih državah. So v Zvezi z mednarodno gospodarsko politiko. Vse dežele hočejo ščititi svojo lastno agrarno produkcijo, zlasti še svojo mlinsko industrijo. Posledice te politike čuti zlasti naša mlinška industrija, koje *glavni problem je vprašanje izvoza* — glede na našo žitno produkcijo in na kapaciteto mlinске industrije, ki se more polno izrabiti samo ob eksportu mlevskih produktov. Na eni strani zapirajo dežele, ki pridejo za naš izvoz v poštev, svoj trg proti našemu izvozu z izrecnimi prohibitivnimi carinami na mlevske izdelke; na drugi strani izrivajo dežele, ki konkurirajo našemu eksportu, našo mlinsko industrijo vsepovsod s sistematičnim pospeševanjem eksporta svojih mlevskih izdelkov. Zlasti *Ogrska daje svoji mlinški industriji s polnimi rokami izredne ugodnosti*. Jugoslovanska mlinška zveza se je neštokrat oglašila na pristojnih mestih in je opozorila na to dejstvo. Posamezni ministri so pokazali za to vprašanje veliko zanimanja. Temu se je tudi zahvaliti, da so bila vsaj nekatera vprašanja ugodno rešena. Vlada je vzela v roke rešitev velikih gospodarskih problemov Jugoslavije. Sem spada ustanovitev Privilegirane Agrarne banke in Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, čigar šef dr. Tomičić je posvetil vprašanju mlinске industrije največjo skrb in pozornost. Od lanskega izbornega pridelka je mlinška industrija *eksportirala* 2563 vagonov, med temi 1060 vagonov pše-

nične moke in 662 vagonov otrobov. Sicer je bil izvoz lani večji kot leta 1928, a tega leta je bil pridelek koruze zelo slab in je bila zato lani poraba pšenične moke večja. Vrhutega so morali jugoslovanski mlini lani svojo fino moko na vsak način v inozemstvu prodati, ker niso dobili doma kupcev zanjo. Zato je bil izvoz pravzaprav pasivna kupčija. Slednjič izvoz kakšnih 1000 vagonov na leto nič ne pomeni, če pomislimo, da znaša *kapaciteta jugoslovanskih mlinov 800 vagonov na dan*. Ogrska mlinška industrija je mogla eksportirati na desetstisoče vagonov.

V vprašanjih *železniških tarif* je mogla zveza lani zaznamovati uspehe. Doseglo se je, da morejo mlini izvažati svojo pšenico po izjemnimi tarifi 34. Skoraj vsi mlini so uvrščeni v to tarifo. Prav tako se je dosegla vpeljava reekspedicijske tarife za moko, pri čemer bo treba omiliti še nekaj trdot. Pri preračunjenju *reekspedicijske tarife* se uporabljajo ugodnostne vozninske postavke, ki veljajo za izvoz pšenice. Tarifa ostane v veljavi do konca tekočega leta in je razširjena, kot vemo, sedaj tudi do obmejne postaje Sušak. Napravljeni so koraki za znižanje tarif za otrobe.

Povodom *revizijskih pogajanj z Avstrijo* je opozorila zveza vlado na nemožnost nadaljnega zvišanja avstrijskih uvoznih carin za jugoslovansko moko. Kakor vemo, so bile pogajanja pred kratkim prekinjena. S češkoslovaško se tarifna pogodba še ni sklenila. Zveza upa na pospeševanje izvoza moke od strani novoustanovljene Privilegirane d. d. deželnih produktov.

Trgovci in industrijci!
Naročajte in podpirajte
»TRGOVSKI LIST«!

Po svetu

O ureditvi bosanskih predvojnih rent se je sklenila predpogodba med jugoslovansko vlado in Dresdensko banko.

Za nakup plemenske živine je nakazala Narodna banka na predlog poljedelskega oddelka Beograjske trgovske zbornice iz svojega sklada za pospeševanje poljedelstva 50.000 Din. Živina bo razstavljena na razstavi v Zagrebu 13. in 14. septembra t. l.

Občina Koprivnica si bo zgradila moderno hladilnico.

Na mednarodni aeronavtski konferenci v Ženevi je zastopana tudi Jugoslavija in sicer po generalnem direktorju »Aeroputa« Sondermajerju. Na dnevnem redu so aktualna vprašanja tehniškega, gospodarskega in pravnega značaja.

V Beogradu bodo tlakovali v letih 1930. in 1931. 40 periferijskih cest, in sicer 180 tisoč m² voznih cest in 90 tisoč m² hodnikov. Skupni stroški so proračunani na 44 milijonov Din.

V prvih petih mesecih t. l. je znašal izvoz Jugoslavije v Češkoslovaško 138 tisoč 60 ton in 14.783 kosov v vrednosti 141-1 mil. Kč, izvoz iz Češkoslovaške v Jugoslavijo pa 49.027 ton in 125.946 kosov v vrednosti 580-1 mil. Kč. Bili smo torej v trgovini s Češkoslovaško zelo pasivni.

Prva notranjegrška zračna prometna črta bo v kratkem otvorena. Gre za proggo Atene - Solun - Janina, ki bo oskrbovana deloma šestkrat na teden.

Jugoslovanska rečna plovna družba se imenuje sedaj dosedanja Državna rečna plovna družba. Te dni je spreminila svoje ime.

Zastopniki južnoatlantske plovice so zborovali v Frankfurtu a. M. in so se sporazumeli glede stabilizacije voznih cen za tretji razred. Vezali so se na več let.

Ameriško električno velepodjetje Westinghouse in francoska družba Schneider-Creuzot sta sklenili sodelovanje na elektrotehničnem polju. Potom novo ustanovljenih podružnic bosta prenesli svoje delovanje tudi na Špansko itd.

Z bombažem obdelani svet v U. S. A. ceni poročilo ameriškega poljedelskega ministrstva s 1. julijem t. l. na 45.815 milijonov acrov ali 1252 mil. acrov manj kot jih je bilo v lanskem juliju. Prva napovedba ministrstva o pridelku bo izšla 1. avgusta.

Chase National Bank, bančni zavod Rochefellerjev, je dosegla rekordno bilanco s bilančno vsoto 2649 mil. dol. Vloge so se več kot podvojile in znašajo 2065 milijonov dol. Številke nazorno slikajo razmah zavoda v zadnjem letu, posledica raznih fuzij.

Organizacija evropske industrije kosnega kleja (lima) je sklenila kvotno omejitev produkcije. Dalje razmotrivajo tudi ustanovitev prodajne centrale.

Dnevna produkcija surovega železa v U. S. A. je padla v juniju na 98.000 ton. V prvem polletju je znašala 18.360.000 ton, kar je 14 odstotkov manj kot lani v isti dobi. Povpraševanje po izdelanem jeklu pada nadalje, ob pojemajočih cenah.

V rumunski petrolejski industriji napovedujejo fuzijo treh družb Concordia, Sirius in Bega. Prevezemna družba je Concordia, ki bo poslala po fuziji eden vodilnih rumunskih producentov surovega petroleja in ki bo razpolagala z eno največjih rafinerij Rumunije. Vse tri družbe kontrolira Compagnie Financière Belge du Petrol (Petrolina) v Antwerpnu.

Bolgarski bakreni rudnik Plaškalnica je kupila neka francoska delniška družba z glavnico 33 mil. frankov in je že začela kopati. Družba se pogaja glede nakupa tudi z drugimi bolgarskimi rudniki, zlasti s takimi, ki vsebujejo svinec in cink.

Vsled nadprodukcije petroleja v Rumuniji in da se prepreči naraščanje zaloga, je rumunska vlada sklenila, da izjemoma dovoli izvoz 50.000 vagonov surove nafte. Doslej izvoz surove nafte ni bil dovoljen.

Promet v Irzaškem pristanišču je znašal v maju 381.662 ton, dočim je bil še v lanskem maju izkazan s 540.049 tonami. V prvih letošnjih petih mesecih je padel promet proti analogni dobi preteklega leta za 271.000 ton.

Iz prakse upravnega sodišča v Celju.

Judikati finančno-pravnega referata upravnega sodišča.
(Zbral referent finančno-pravnega senata g. dr. Ludvik Brenco, sodnik upravnega sodišča v Celju.)
(Nadaljevanje.)

88.

Zstiranje pravice do naknadne odmere takse. (Čl. 33.) Čl. 33 velja tudi za zastiranje pravice do naknadne odmere že odmerjene takse (poprave) na podlagi cenazurnega zadržka. — (F 37/29.)

89.

Prekinitev zastaranja odmerne pravice. (Čl. 33., odst. 4.) Dostavitev plačilnega naloga o odmeri prvotne takse ne prekine zastaranja pravice do poprave takse vsled cenazurnega zadržka, ker sta se kljub temu, da gre za isto takso, izvršili dve časovno ločeni in popolnoma samostojni odmeri. Formalni ukrepi ene, t. j. predhodne priredbe (izdajanje plačilnih nalogov) pa ne morejo učinkovati pri drugi, t. j. naslednji priredbi (popravi takse), nego prekida vsako delo za odmero in izterjavo gotove takse časovno pravico do odmere le te takse. (F 37/29.)

90.

Kedaj začne teči zastaralni rok za odmero takse? (Čl. 33.) Termina »ko oblastvo zve, da taksa ni plačana« ni umeti subjektivno s stališča oblastva, nego se mu mora dati objektivni pomen. Kot začetek zastaralnega roka je torej upoštevati najkasneje dan, ko je stranka predložila takšno prijavo v svrhu odmere in s tem dala fin. oblastvu prvič priliko, da je zaznalo za neplačanje takse, in možnost, da potrebno ukrene za izterjanje takse. (F 37/29.)

91.

Samostojnost vsake taksne periode kljub isti odmerni osnovi. (Tar. post. 12., prip. 12., oddel. I., točka 5.) Če tudi se dopolnilna prenosna taksa v zmislu točke 5., odd. I., za novo periodo ni posebno odmerila, se morajo vendar pogoj tako pristojbinske zavezanosti kakor prekludiranja finančnih oblastev do odmere glede vsake periode samostojno preizkusiti, ker tvori vsaka perioda svojo celoto. — (F 37/29.)

92.

Kaj se ne smatra za priobčitev odmere. (Odst. VIII., prip. 12. k tar. post. 12.) Odmera ni priobčena, ako se je stranka doposlala čekovna položnica. Kajti ček, položnica ne vsebuje odmero odločujočih okolištin in sploh ni nobena formalna odločba ali administrativni akt v zmislu upravnosodnega zakona, nego samo akt davčne eksekutive brez predhodne formalne pravnomočne admin. odločbe, pa nima prejudicijalne važnosti v meritornem pogledu. (F 56/29.)

93.

Kdaj je odmera takse pravilno priobčena? (Odst. VIII., prip. 12. k tar. post. 12.) Odmera vsake dopolnilne takse — tedaj tudi odmera naknadne takse na podlagi cenazurnega zadržka — je priobčena le, ako se je stranka obvestila o odmeri s formalno odločbo prve inštanice, iz katere so razvidne vse odmero odločujoče okoliščine, posebno pa stanje stvari, ki je bilo merodajno, in abstraktna norma, pod katero se je to stanje podvedlo. (F 56/29.)

94.

Pertinenčna kvalifikacija premičnin. (Odst. I., t. 10., in odd. V., t. 4., prip. 12., k tarifni post. 12.) Ako so se s sodnim aktom radi dražbe označile strojne naprave in drugo orodje, potrebno za izvrševanje kamnoseške obrti kot pritiskalna kamnoseških delavnic, ne more zdražitelj, ki je zavezan dopolnilni prenosni taksi, ob poznejši odmeri te takse izpodbijati po sodišču ugotovljene pertinentne kvalitete teh naprav, češ da kot novi lastnik nepremičnine strojnih naprav ni namenil trajni rabi izdražbane nepremičnine, ako se stanje na tej nepremičnini ni spremenilo, nego obratuje prejšnji lastnik z zdražiteljevim privoljenjem še naprej. (F 143/29.)

POVRNITEV CARINSKIH ZNESKOV.

Državni svet je v plenarni seji ugodno rešil 180 prošelj eksporterjev za povrnitev plačanih carinskih zneskov. Ta odločitev ima sledečo predzgodovino: Pri carinskih uradih so bile vložene v zadnje mčasu številne prošnje eksporterjev za povrnitev carinskih zneskov. Leta 1925 na primer je bila odpravljena izvozna carina za perotino in jajca. Ustavitev te carine je bila izrečena v zakonskem načrtu za carinsko tarifo l. 1925 in je stopila v veljavo samo naredbenim potom. In pred tremi leti že so eksporterji vložili pri državnem svetu prošnje za povrnitev carine, češ, da so bile carinske določbe za perotino in jajca priobčene v Beograjskem uradnem listu. Državni svet je prošnje takrat zavrnil, ker so izšle določbe samo naredbenim potom. Leta 1929 so eksporterji svoje prošnje ponovno vložili. To pot državni svet ni bil mnenja, da bi bil za oni zakonski načrt potreben sklep parlamenta, in je glede na določbe iz leta 1925 ugodno rešil 180 prošelj. Ker sta bili izrečeni torej dve odločbi, prejšnja negativna in poznejša pozitivna, se je sestal državni svet k plenarni seji in je na novo odločil. 180 prošelj je bilo zopet ugodno rešenih, ker so bile vložene svoj čas v zakonitem roku, to je šest mesecev po plačani carini. Ostale prošnje je pa plenum državnega sveta zavrnil, ker niso bile o pravem času vložene.

S takimi načelnimi sklepi je pokazana pot tudi za poznejše podobne slučaje, je ustvarjen precedens. S potrpežljivostjo in vztrajnostjo se more vendarle nekaj doseči.

OPOZORILO IZVOZNIKOM JEČMENA V MADŽARSKO.

Naše poslanstvo v Budimpešti opozarja vse, ki se pečajo z izvozom ječmena, da bodo smeli v bodoče izvažati v Madžarsko samo one količine ječmena, za katere bo izdano uradno potrdilo o izvoru in zdravju ječmena, obenem pa bo moralo biti iz potrdila razvidno, da ta ječmen ni napaden niti od enega parazita in posebno, da ni napaden od fusarium roseum.

ZELEZNICA PLOČNIK—KURŠUNDIJA.

Železniški direktor Naumović se je o pomenu te proge tako-le izrazil: Proga Prahovo—Niš, s koje gradbo se je bilo začelo pred vojsko, je ena naših najvažnejših prog. Proga Prahovo—Niš—Prokuplje—Priština—Kos. Mitrovica bo vezala sosedno Rumunijo z Jadranom in je s tem po pomenu enaka prog. Beograd — Kragujevac — Kraljevo — Raška — Kos. Mitrovica. Transbalkanske proge se bo mogla poslužiti tudi Rusija kot najbližje in najhitreje zveze z Jadranskim morjem. — Z gradbo mostu čez Donavo pri Prahovu bodo kmalu pričeli. Mešana komisija, obstoječa iz jugoslovanskih in rumunskih inženjerjev, se je sestala na licu mesta in je že pričela z merjenjem, ki bo kmalu končano. Kakor vidimo, je končno vendarle obveljal načrt gradbe mostu pri Prahovu, kljub vsem oviram. — Od Jadranske železnice je dograjen kos Kraljevo—Mataruška Banja in bo v kratkem izročen prometu.

KOROŠCI IN ŠTAJERCI PROTI JUGOSLOVANSKEMU BUČNEMU OLJU.

Izdelovalci bučnega olja na Koroškem in avstrijskem Štajerskem so zahtevali od Zvezne vlade na Dunaju, naj vpelje na uvoz bučnega olja iz Jugoslavije zaščitno carino. Po trgovski pogodbi je bil uvoz doslej prost. Ta uvoz znaša na leto skoraj 4000 stotov in prihaja iz jugoslovanske Štajerske ter iz Prekmurja. Zaščitna carina 35 zlatih kron za 100 kg, kakor jo zahtevajo avstrijski producenti, bi pomenila toliko kot popolno uvozno zaprtje.

Kotilek za knjige.

Zakon o pobijanju nelojane konkurence. Pravkar je izšel v založbi tiskarne »Merkur« v Ljubljani kot ponatis iz Službenega lista »Zakon o pobijanju nelojalne konkurence«. Cena izdaja je Din 6.— ter se naroča v tiskarni »Merkur« v Ljubljani, dobi se pa tudi v vseh knjigarnah.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče.

Kakor v predzadnjem tako je tudi v minulem tednu vladalo na deviznem trgu splošno nazadovanje tečajev deviz, s katerimi se trguje na ljubljanski borzi. Nespremenjen je ostal edino tečaj devize Curih, ki notira nespremenjeno 1095.90. Deviza Amsterdam se pojavi na prvem borznem sestanku v ponedeljek 7. t. m. s tečajem 22.71, nazaduje dnevno za približno en poen in zaključuje na zadnjem petkovem borznem sestanku s tečajem 22.635. Deviza Berlin beleži na ponedeljkovem borznem sestanku 13.4625 in z malimi oscilacijami konča na petkovem sestanku s tečajem 13.46. Deviza Bruselj se pojavi na prvem borznem sestanku s tečajem 7.8904 in v konstantnem opadanju skoz celi teden doseže na petkovem borznem sestanku 7.8828. Deviza Budimpešta otvori teden s tečajem 9.8874, doseže na torkovem sestanku tečaj 9.8877, oslabi na sredinem sestanku na tečaj 9.885 ter je v dnevnem nazadovanju tako, da beleži na petkovem sestanku 9.8822.

Deviza Dunaj pričena teden s tečajem 7.9754. Na torkovem sestanku že oslabi za 17 poenov, v sredo za nadaljnjih 33 poenov, v četrtek za ponovnih 17 poenov, tako da zaključni na petkovem sestanku s tečajem 7.9639. Konstantno nazadovanje prikazuje v minulem tednu tudi deviza London. Dočim beleži na ponedeljkovem sestanku tečaj 274.64, pada dnevno za nekoliko poenov do tečaja 274.36 na četrtekovem sestanku in se edino na zadnjem borznem sestanku okrepi na tečaj 274.47. Slično krivuljo začrti tudi deviza New York. Od tečaja 56.345 na ponedeljkovem borznem sestanku nazaduje z malimi dnevnimi poenskim padci do tečaja 56.30 na četrtekovem borznem sestanku ter se na zadnjem borznem sestanku zopet uvrsti za 1 poen na tečaj 56.31. Devizi London sledi povsem paralelno deviza Paris. Od tečaja 222.03 na prvem borznem sestanku oslabi na drugem sestanku do tečaja 221.95, kateri tečaj obvlada sicer še na sredinem borznem sestanku, toda v četrtek zaznamuje ponovno oslabitev na tečaj 221.87 in se povspe na petkovem borznem sestanku do tečaja 221.98. Trajno padajočo tendenco prikazuje nadalje deviza Praga. Na ponedeljkovem borznem sestanku beleži tečaj 167.51, isti tečaj obvlada še v torek, v sredo oslabi na tečaj 167.40, v četrtek na tečaj 167.35, s katerim zaključni tudi v petek. Deviza Trst končno prikazuje z večjimi oscilacijami ravno tako padajočo tendenco. Na ponedeljkovem sestanku beleži 295.68, na torkovem sestanku nazaduje za 23 poenov na 295.45, na sredinem sestanku se okrepi za 12 poenov in doseže tečaj 295.57, na četrtekove m sestanku pade za 28 poenov na tečaj 295.29 in zaključuje teden z enim poenskim porastom, t. j. s tečajem 295.30.

Ostale devize ne beležijo nobenih notic.

Skupni devizni promet je v minulem tednu dosegel vsoto 19.916 milij. Din, od katere je dala Narodna banka za 11.671 milij. Din blaga na razpolago. 8.245 milij. Din je pa krila privatna ponudba. V posameznih devizah je znašal promet naslednje: London 11.253 milij. Din, za tem Praga 2.437 milij. Din, Curih 2.020 milij. Din, Trst 1.344 milijonov Din, Dunaj 0.857 milij. Din, Paris 0.584 milij. Din, New York 0.538 milij. Din, Berlin 0.539 milij. Din, Budimpešta 0.231 milij. Din in Amsterdam 0.113 milijonov Din.

Narodna banka je omogočila kritje potrebe predvsem v Londonu s 6.040 milij. Din, v Pragi z 2.118 milij. Din, v Curihu z 1.688 milij. Din, na Dunaju z 0.654 milij. Din, v Berlinu z 0.539 milij. Din, v New Yorku z 0.394 milij. Din ter manjšimi količinami v Amsterdamu, Parizu in Trstu.

Privatno blago je krilo nadaljno potrebo v Londonu s 5.213 milij. Din, v Trstu z 1.285 milij. Din, v Parizu z 0.518 milij. Din, v Curihu z 0.332 milij. Din, v Pragi z 0.319 milij. Din, v Budimpešti z 0.231 milij. Din, na Dunaju z 0.203

milij. Din in v New Yorku z 0.144 milij. Na posameznih borznih sestankih je znašal devizni promet naslednje: dne 7. julija Din 4.633.986.40, dne 8. julija Din 1.533.849.67, dne 9. julija Din 4 milijone 521.588.68, dne 10. julija 5 milijonov 331.817.32 Din, dne 11. julija Din 3.894.465.08. Pretežni del prometa je pa tvorila skozi celi teden deviza London.

Efektivno tržišče.

Efektivno tržišče je v pretečenem tednu popolnoma zanemarjeno. 8% Blairovo posojilo je beležilo celi teden tečaj Din 95.50. 7% Blairovo posojilo je zaznamovalo dvigajočo tendenco in sicer dne 7. in 8. julija je beležilo tečaj 84.50, 9. julija tečaj 84.75, 10. julija tečaj 85— in 11. julija tečaj 85.25. Za obe posojili so notice za blago, ostali stu pa brez zaključka. Od 8. julija dalje beležijo delnice Združenih papirnic Vevče tečaj Din 126.—, s čimur se je izravnala razlika s tečajem na zagrebški borzi. Tečaji drugih efektov so ostali nespremenjeni in brez zaključkov. Tendence nadalje mlačna.

Žitno tržišče.

V poslednjem tednu so že dospele prve pošiljke bačke pšenice, katere kvaliteta je bila zelo zadovoljiva. Pšenica je tehtala 80 kg hl, dospele so pa tudi pšenice, katere hl teža je dosegla 82 in 83 kg. Zanimanje za novo pšenico je veliko, ponudbe blaga so pa razmeroma malenkostne, ker producent pri sedanjih nizkih cenah noče blaga oddati in prodajajo ponajveč samo slabejši posestniki. V splošnem se pričakuje z ozirom na spremembe na zunanjih tržiščih tudi pri nas izboljšanje cen za pšenico. Najboljši kupci se sedaj domači vojvodinski mlinci, ki svoje produkte prav lahko prodajajo in hočejo tudi za poznejše mesece biti preskrbljeni s pšenico po sedanjih nizkih cenah.

Cena koruze je za malenkost popustila, ker so poslednje padavine ugodno vplivale na razvoj rastline nove koruze. Interes za koruzo je trenutno malenkosten. Napredovanje ali nazadovanje cene koruze je ponajveč odvisno od inozemskih tržišč in možnosti izvoza naše koruze.

Slabo obeta letina za oves, katerega cena je v poslednjem času zelo visoka, ker so zaloge starega ovsu popolnoma izčrpane.

Na ljubljanski borzi je bilo v poslednjem tednu zaključeno: 1 vagon moke in dva vagona pšenice.

Cene so ostale neizpremenjene.

Lesno tržišče.

Na lesnem tržišču ni zaznamovati bistvenih sprememb v situaciji. Da se pride na kak način slabi svetovni lesni trgovini v okoliščinah, se kolikor mogoče zaščitni lesna industrija, so se pričela v produkcijskih središčih ustanavljati udruženja. Tako se tudi pri nas snuje udruženje, ki naj ščiti interese lesnega izvoza v naši državi.

V zadnjem času se opaža nekoliko večje zanimanje za testone, katere se pa v tej sezoni ni produciralo v toliki množini kot pretečene sezone. Tudi v drugih vrstah lesa opažamo, da produkcija posebno pri naših manjših producentih stalno popušča.

Zaključilo se je ta teden 4 vagone mešanih drv, suhih, z 10% okroglic, brez klad in 1 vagon javorjevih plohov, I., II. in 1 vagon tramov po noti kupca.

Pokritne prodaje pa so bile sledeče: 34 vagonov drv, 9 vagonov hrastovih tramov, 3 vagone bukovine, 1 vagon orehovih plohov in 1 vagon hrastovih podnic.

Povpraševanja.

Testoni: I., II., III., dolž. 2.25 m, od 10 do 30 cm širine. Cena naj se glasi franko vagon Sušak pristanišče, za IV. od 2.25 m in kratki testoni (testate) naj se cena glasi 25% manj od gornjih. Dolžine posameznih testatov so lahko 1.75, 1.40, 1.05, 0.70 m.

Vsako vagonsko množino do konca I. 1930 se potrebuje: Javorjevi plohi: ostrorobi, paralelni, očeljeni, od 27 mm naprej do 100 mm, od 2 m dolžine naprej, od 20 cm širine naprej, I. zase, odnosno I., II. zase. — Bukovi ali javorjevi remeljni, brez grč, ravni, nerazpokani, ostrorobi, parjeni ali nepar-

jeni, s toleranco posameznih znakov srca, od 60 cm dolž. naprej, in sicer: 57×57 mm, 57 × 54 mm, 57 × 50 mm, 57 × 48 mm, 57 × 45 mm, 57 × 41 mm, 57 × 38 mm, 57 × 35 mm. — Bukovi remeljni, parjeni, ostrorobi, ravni, brez grč in srca, v dolžinah 54, 100, 120 cm; 32 × 19 mm, 38 × 19 mm, 38 × 22 mm, 45 × 22 mm, 64 × 19 mm, 38 × 16 mm, 32 × 22 mm, 26 × 22 mm. — Orehovi plohi boules, večja množina. — Vse franko vagon prihod Sušak pristanišče.

1 vagon smrekovih desk, paralelnih, ostrorobih, očeljenih, I., II., suhih: 15 m³ od 24 mm, 5 m³ od 18 mm, 5 m³ od 12 mm, od 17 cm širine naprej, 4 m dolžine. Cena franko vagon meja Postojna.

1 vagon smrekovih desk, paralelnih, ostrorobih, očeljenih, I., II., suhih: 5 m³ od 28 mm, od 17 cm naprej; 5 m³ od 38 mm, od 18 cm naprej; 5 m³ od 48 mm, od 18 cm naprej; 5 m³ od 58 mm, od 18 cm naprej; 5 m³ od 70 mm, od 20 cm naprej; dolžine 4, 5, 6 m. Cena franko vagon meja Postojna.

Smrekove deske: ca. 100 m³ 24, 18, 12 mm v francoskih širinah in to, kakor sledi: dolžina 4 m, širine od 22, 25, 28, 30, 33, 36 cm, ca. enako razdeljeno; debeline: 50% od 24 mm, 30% od 18 mm in 20% od 12 mm; kvaliteta: Monte I., II.

Smrekove deske: ca. 20–30 m³ v sledečih dimenzijah: debeline 28 mm, z 2 mm prekomere v suhem stanju, širina od 12 cm naprej, medija 18/20 cm, dolž. 2–2,25–2,33 m ali še enkrat toliko 4–4,50–4,66 m, lahko tudi trikrat toliko itd.; kvaliteta: popolnoma brez grč. — Cene naj se glasijo franko vagon Sušak pristanišče. Navesti je tudi treba rok dobave.

32 m³ hrastovih bordonalov od 3–50 m dolžine naprej in od 32 × 32 cm prereza naprej. — Cena naj se glasijo franko vagon nakladalna postaja ali pa meja Postojna tranzit. 500 komadov hrastovih pragov: 16 × 26 × 26 ali 15 × 25 × 260 m. Cena naj se glasijo franko vagon avstrijska meja Špilje ali Jesenice.

400 komadov hrastovih pragov: 14 × 24 × 240 ali 250 m. Pri pragovih 14/24 mora biti dolžina 240 ali 250 m ali samo ena mera, pri pragovih 260 se tolerira okoli 20% 16/23 in 15/23 cm.

Jelove »smezzole«, v dolžinah 450, 5, 6 m, v debelinah 78/158 — 88/178. Cena naj se glasijo franko vagon meja Postojna tranzit.

Smrekovi hlodi: 300 kom. premer 22, 23, 25 cm, 6 m dolžine; 200 kom. premer 22, 23, 25 cm, 5 m dolžine; 360–400 kom. premer 25 cm, 5 m dolžine; 360 kom. premer 18–20, 6 m dolžine.

Jelovina — Tombante — I-Iva: 2500 kom. 18 mm debeline, od 19–30 cm, 4 m.

Črni bor: 200 kom. 58 mm, 25 cm, 6 m; 400–500 kom. 48 mm, 25 cm, 48 mm, 28 cm, 6 m dolžine.

Črni bor: 25 cm × 25 cm, 22 cm × 22 cm, 20 cm × 20 cm, 8 m dolžine; 60 mm × 19 cm, 68 mm × 22 cm, 4 m dolžine. Cena vagon grška meja Djevdjelija tranzit.

Za dobavo avgust–september: 100 m³ moralo, 4 m, 28/58 in 33/68 mm — garantirana debelina! — suho, vezano v zvezke, ostrorobo, očeljeno, tombante. Franko meja Postojna.

Brzjavni drogi: smreka, jelka ev. bor: 8 m s premerom v vrhu 11/13 cm, 50% od celotnega kvantuma; 9 m s premerom v vrhu 12/13 cm, 30% od celotnega kvantuma; 10 m s premerom v vrhu 12/14 cm, 10% od celotnega kvantuma; 11 m s premerom v vrhu 12/15 cm; 12 m s premerom v vrhu 13/15 cm, 10% od celotnega kvantuma. — Franko meja italijanska.

20 vagonov jelovih odpadkov od žage, suhih in zdravih, 1 m dolžine, vezanih v zvezke. — 10 vagonov isto, dolžina 50 cm, vezano. Cena fco meja via Postojna tranzit.

»Smezzole«: ca. 150 komadov 450 m, 78/158 mm; ca. 150 kom. 5 m, 78/158 mm; ca. 80 kom. 450 m, 88/178 mm; ca. 80 kom. 5 m, 88/170 mm; ca. 50 kom. 6 m, 88/178 mm. Franko meja Postojna. Dobava v enem mesecu. Blago suho, teža 1 m³ 500 kg.

Ponudbe.

15 do 20 vagonov smrekovega in borovega jamskega lesa. Cena franko vagon nakladalna postaja.

10 m³ desk, jelovih, 12 mm, 8 do 12 cm; 10 m³ desk, jelovih, 24 mm, 8 do 12 cm, konično.

Bukove dilce: 120–150 m³ 38 mm, I., II.; 100–120 m³ 38 mm, III. in kratko; 20 do 30 m³ 27 mm, III. in kratko; 8–10 m³ 27 mm, I., II.; 25–30 m³ 50, 100 mm, III. in kratko.

5 vagonov orehovitih hlodov, od 30–34 cm, od 35 do 39 cm, od 40 do 45 cm, od 46 do 49 cm in od 50 cm naprej, od 2 m naprej, eventualno 15% od 150 do 190 m. Franko meja.

Tečaj 16. julija 1930.		
BEVIZE		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22.695
Berlin 1 M.	13.445	13.475
Bruselj 1 belga	—	7.8795
Budimpešta 1 pengő	—	9.8822
Carli 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šiling	7.95	7.98
London 1 funt	273.91	274.71
Newyork 1 dolar	56.17	56.37
Paris 100 fr.	220.90	222.90
Praga 100 kron	166.78	167.58
Trst 100 lir	—	235.35

100 LET STARA TOVARNA INSOLVENTNA.

Tovarna mila in parfumerijskega blaga Gottlieb Taussig na Dunaju, ki obstoja že 100 let, je po neuspešnih poskusih za doseg izvensodne poravnave zaprosila za otvoritev sodnega poravnalnega postopanja. Zadnji lastnik tovarne je bil Alfred Taussig, po čigar smrti se ni izvršilo nobeno prevzetje podjetja in gre torej za zapuščino, ki sta jo po smrti zadnjega lastnika oskrbovala dva prokurista. Rodbina Gottlieb Taussig je bila pred vojno zelo premožna. Od njenih izdelkov je tvorilo velik eksportni predmet zlasti fino toaletno milo. Tudi v zadnjem času je prihajal velik del iz Avstrije eksportirane mila iz te tovarne. Najmočnejši prodajni trg je bila Azija. Vsled političnih zmed in nemirov v Kitajski in Indiji je prodaja zelo trpela in je bila tudi končni vzrok insolvence. Kvota najbrž ne bo prekoračila 35 odstotkov.

* * *

NOV USPEH NASPROTNIKOV AMERISKE CARINE.

V Ameriškem senatu so nasprotniki carinske novele izsilili sklep, ki pooblašča carinsko komisijo s preiskovanjem o domačih in inozemskih produkcijskih stroških za okensko sleklo, slamnike, čevlje in kože, in sicer z namenom, da se carina zniža. — Dalje poroča francoska radioagentura iz Washingtona, da se je dosegel zadovoljiv sporazum med francosko in ameriško vlado o novi ameriški carinski tarifi. Natančno besedilo dogovora bo pozneje izdelano.

* * *

MEDNARODNA KONFERENCA DUSIKA BREZUSPEŠNA.

V svoji zadnji polni seji v Luksemburgu ni mogla ta konferenca priti do pozitivnega rezultata. Razcepljenost mnenja se je pokazala kot zelo velika, zlasti glede kontingeniranja produkcije v Franciji in Belgiji. Tu ima francoski koncern velike interese. Obe ti dve de-

želi hočeta svojo produkcijo prav malo znižati ali pa sploh nič, po vsakokratnih razmerah. Francija sama ima pa še posebne namene in bi najraje produkcijo solitra še povečala, ker dosedanja francoska produkcija domačega konsumenta ne krije. Zdi se, da obstoji prav v tem vprašanju načelno nasprotstvo med različnimi naziranjmi, ki ga ni tako lahko premostiti. In če se bodo Evropejci tudi zedinili, pridejo še na vrsto pogajanja s čilskimi producenti naravnega solitra.

Razno

Bolgarski aluminijasti denar po 1 in 2 leva, ki je od leta 1923. dalje v obtoku, bo vzet iz prometa. Zamenjalna doba preneha z 31. marcem 1931. Lastniki novcev, ki ne stanujejo v Bolgariji, jih lahko pošljejo v zamenjavo po pošti direktno na Bolgarsko Narodno banko.

Konkurzni val v Italiji narašča: v lanskem maju je bilo razglašanih 942 konkurzov, v letošnjem aprilu 894, v maju 1121. Menični protesti so narasli od 72.901 na 84.595.

Prva aluminijeva tovarna v Rusiji bo zgrajena pri Leningradu. Njena letna kapaciteta bo 6000 ton aluminija. Prvi del bo ograđen v letošnjem decembru, vsa naprava bo pa pričela obratovati v jeseni l. 1931. Gradbeni stroški so preračunjeni na 35 mil. rubljev.

Zveza producentov cina je sklenila, da bo v bodočih treh mesecih počivala produkcija vsaj dva meseca. Že pred dalj časa sklenjena 20odstotna produkcijska omejitev ostane še nadalje v veljavi.

Delnice newyorških bank so zgubile v aprilu, maju in juniju na tečajni vrednosti več kot dve milijardi dolarjev.

Mednarodna konferenca cinka se vrši te dni v Ostende v Belgiji. Amerikanci so za svojo udeležbo stavili dva pogoja: 1. nobene kartelne pogodbe nad 2 leti; 2. redukcija uvoza cinka iz Amerike v Evropo le v taki izmeri kot redukcija produkcije v Evropi.

Holandski koncern žarnic Philips je odpustil nad 2000 delavcev in jim zaposluje sedaj še 20.340.

Inozemske emisije Zedinjenih držav so dosegle v prvi letošnji polovici 783 milijonov dolarjev in so se proit prvemu lanskemu polletju — 242 mil. dol. — več kot potrojile.

Pogajanja med Fordom in italijanskim avtomobilnim podjetjem Isotta Fraschini so pred zaključkom; italijanska tovarna bo služila v prvi vrsti za montažno delavnico, sestavne dele bodo dobavljale tovarne v Detroitu.

Direktna zveza Gornje Šlezije z Danzigom, ki bo dogotovljena še letos in katere stroški bodo znašali 170 milijonov zlatov, bo omogočila za 900.000 ton večji letni odvoz gornjesleškega premoga v Danzig.

Poljedelske zadruge v Nemčiji. Na zborovanju Raiffeisnove nemške zveze v Stuttgartu, ki obsega 36.339 poljedelskih zadrug z več kot štirimi milijoni članov, je govoril državni minister za prehrano in poljedelstvo Schlüter: Nemško poljedelstvo mora računati v vseh panogah s konkurenco vseh dežel sveta za prodajo na domačem trgu. Iz tega izhaja naloga zadrugarstva. Koncentriranemu povpraševanju mora stati nasproti združenje poljedelske ponudbe, s čimer bi se dosegla tudi racionalizacija trgovske poti od producenta do konsumenta. Drug cilj združnega dela bi obstojal v tem, da združi v vertikalne tvorbe posamezne prodajne organizacije po posebnosti blaga in trga. Le na ta način se more doseči zdrav vpliv na razvoj cen. S pomočjo države in centralnih kreditnih zavodov započeta racionalizacija poljedelskega združništva bo ustvarila predpogoje za pričetek rešitve vprašanja glede racionalizacije poljedelskih osebno-kreditnih razmer.

Čilenska solitrova centrala. Tvorba od čilenske vlade propagirane in adoptirane velike sanacijske in centralizacijske solitrove družbe, Cosana imenovane (Compañia Salitrera Nacional), je po poročilu »Frankfurter Zeitung« v polnem teku. Kakor pravi čilenska vlada, se ji je pridružilo že 90 odstotkov vseh čilenskih producentov solitra. — Glavnica znaša 3 milijarde pesov, razdeljenih v delnice po 100 pesov. Polovica delnic preide v roke vlade kot protivrednost na razpolago danih vladnih solitrovih nahajališč; drugo polovico bodo dali priklopljenim družbam. Namesto dosedanje solitrove eksportne carine bo dalo novo podjetje v bodočih treh letih vladi sledeče zneske: leta 1931 180 milijonov pesov, leta 1932 160 milijonov, leta 1933 140 milijonov. Od leta 1933 dalje bo imela vlada namesto kvot primerne dohodke v svoji udeležbi na dobičku. — V Parizu se vršijo sedaj mednarodna pogajanja solitrove industrije, pri katerih so navzoči tudi čilenski zastopniki.

Rusko premogarstvo. V letu 1929/30 bo dosegla produkcija premoga v Sovjetski Rusiji 52.500.000 ton; proti zadnjemu predvojnemu letu 1913 se bo produkcija v vsej Rusiji zvišala v tekočem letu za 83 odstotkov. In kar je še več: Rusija nastopa tudi že kot eksporterka premoga in ga bo eksportirala v tekočem letu ca. 2.500.000 ton. Pač je eksport večkrat lažji kot dovoz v domače industrijske okraje.

Irzna poročila

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmi dne 11. julija 1930 je bilo pripeljanih 184 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5–6 tednov stari, komad 120 do 175, 7–9 tednov stari 200 do 250, 3–4 mesece 300 do 350, 5–7 mesecev 450 do 500, 8–10 mesecev 600 do 850, 1 leto 1000 do 1100 Din. 1 kg žive teže 11 do 13, mrtve 15 do 1750 Din. Prodanih je bilo 94 svinj.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudniško vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dljave s električnim obratom. Ceniki na razpolago!

- KNJIGOVEZNICA -

K. T. D.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE

ŠTRACE

JOURNALE

ŠOLSKÉ

ZVEZKE-MAPE

ODJEMALNE

KNJIZICE

RISALNE

BLOKE

I. T. D.

KUVERTA

DRUŽBA S. O. K.

Tvornica kuvert in konfekcija papirja LJUBLJANA

Vošarski pot 1 Karlovska c. 2

Knjige, časopise, račune, vizitke, etikete, memorande, kuverte, tabele, lepake, naročilnice v blokli s poljubnim številom listov, cenike in tudi vse druge tiskovne dobavlja hitro in po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23

TELEFON 2552

Lastna knjigovoznica

Za večja naročila zahtevajte proračune!